

Font de Cassola (Foto O. Farrerons)

Viladrau, paradís del Montseny, terra de fonts, llegenda i història

TEXT I FOTOGRAFIES D'OSCAR FARRERONS I VIDAL

Us proposo una excursió per aquest bonic poble septentrional del Montseny, on hi ha identificades dos centenars de fonts. Una caminada per gaudir d'una natura esplendorosa, d'aigua freda i abundant, plena d'història i llegendes.

Iniciem l'excursió a la plaça Major, de forma triangular, que és el centre neuràlgic del poble, on hi conflueixen els carrers Pare Claret (antigament anomenat de Vic), Arbúcies (actualment per a viants i que era l'inici del camí que portava a aquesta vila selvatana) i de Sant Marçal (que conduïa a l'ermida homònima). En l'esmentada plaça s'hi duen a terme els principals actes socials de la vila, com els tradicionals balls de la Contradansa

(d'origen anglès), el Ball Cerdà (el més antic de tots) i el Ball del Ciri (molt arrelat a la història del poble). Pugem pel carrer Arbúcies fins creuar amb el passeig de la Pietat, aquí mateix hi ha la font Jacinta.

Font Jacinta

Senzilla font sorprenentment desconeguda malgrat la seva estratègica situació. Rep el nom de la senyora Jacinta,

esposa del mecenes que la va fer edificar al 1968. Substitueix una antiga font anomenada de Can Gangic, situada pràcticament al davant. La font té el mèrit de resoldre urbanísticament una trobada difícil de carrers, en retirar-se lleugerament i crear un petit espai semicircular. El desnivell entre les dues voreres se soluciona mitjançant sis esglaons que giren al voltant d'aquest espai. Es coronada per una

capelleta de granit on antigament hi havia un sant Jordi.

Proseguim pel carrer Arbúcies i a la cantonada amb el passeig Marcos Redondo trobarem la font de la Valls. Marcos Redondo (1893-1976) fou un reconegut baríton que estiujeà a Viladrau des de 1927, primer a Ca la Rita, i després a la torre de l'avinguda que porta el seu nom.

Font de la Valls

Font aixecada en motiu del 47è Aplec de Matagalls al 1996. Erròniament anomenada a vegades font del Sot de les Valls, ja que en realitat el nom no prové de cap vall, sinó de la senyora Valls, propietària del sot del que procedeix l'aigua. Aquesta font encloïda raja des d'una antiga mina on feia temps arribava l'aigua directa a les cases del voltant. Davant del banc hi ha una placa amb un poema de Ramon Pagès i Pla.

Continuem caminant pel carrer Arbúcies. A l'alçada del número 33 trobarem un bonic pla de verd herbam amb font.

Font de l'Alzina

Al bell mig del pla hi ha un roure plantat per la Festa de la Pau l'any 2010; l'acompanya un faig al costat. Des d'aquí hi ha una bona vista de la vall del Prat de l'Orella a nord, fins als Prepirineus. Cal davallar tres graons fins una plataforma inferior on a sota d'una ben formada alzina hi ha aquesta font d'aigua fresca. La font no té cap pedró identificador ni placa amb cap mena de dedicatòria.

Al final del carrer Arbúcies trobem el cementiri de Viladrau. Aquí nosaltres agafem el caminó terror que s'enfila per la nostra dreta. Es tracta d'un bonic camí d'uns 500 m amb alzines, castanyers i ginesta, i que al final entra a una avetosa ben fosca. Encara es poden veure els bancals on antigament hi havia plantacions.

Font del Perdigot

Estem a un sot molt humit. Un sot amb orientació nord, on històricament hi ha hagut mines d'aigua captades cap al poble, com les que han donat lloc a la

Font de Gomara (Foto A. Corella)

font de la Valls que abans hem vist a la zona urbana. Aquí mateix passem per davant d'una d'aquestes mines, l'antiga font del Perdigot.

Caminem per les feixes superiors. Pràcticament no queda res de l'antiga masoveria de Cal Mostatxo del Bac. Continuem passant per diverses mines d'aigua. Fem 300 m més i arribarem a una nova font.

Font de Cal Tatxo

Reconstruïda al 2019, amb un bon muram de pedra, i un banc de granit ben tallat al seu costat. El nom de la font és una referència a l'antic mas de Cal Mostatxo. Uns alts verns li donen ombra permanent.

La pista terrera descendeix paral·lela al sot, fins que prenem una altra a la dreta que ascendeix per la peça de terra de la Pubilla. Caminal preciós que permet veure la carretera d'Espinelves al fons, als nostres peus. Quan som quasi bé a dalt, podem desviar-nos provisionalment per la fondalada per veure una de les més amagades fonts de Viladrau.

Font de Cassola

Situada en un dels agraus que conflueixen al sot dels Igols, una mica per so-

bre de la darrera corba de la carretera abans d'arribar al coll de Gomara. Hi ha un dipòsit i la font està entubada fins un mas proper, però tot i així raja aigua del broc.

Tornem amunt, veiem la carretera de Sant Marçal, però tresquem per un viaró dins de l'avetada fins al coll de Gomara. Creuem la carretera i prenem el camí que s'endinsa entre els avets cap a la granja d'en Pic. Quan portem caminats uns prop de 60 m ens desviem pel corriol que baixa fins al torrent.

Font de Gomara

El corriol descendeix entre esbarzers i ortigues més altes que nosaltres. Després de passar sota la línia elèctrica i travessar el sot, podem fruit d'aquesta font que els amics de l'Aplec de Matagalls al 1991 van dedicar al doctor Antoni Ariet i Berberís (1872-1951), alcalde de Viladrau durant 14 anys i metge del poble durant 55; autor de l'obra "Topografia mèdica de Viladrau", premiada el 1915 per la Reial Acadèmia de Medicina de Barcelona. Al pedró de la font hi ha escrit un poema de Francesc de Febrer.

Un cop desfet el corriol, persistim direcció sud i arribem a la granja d'en Pic. Aquí el

Viladrau, paradís del Montseny, terra de fonts, llegenda i història

camí queda tallat per l'entrada de la granja i es bifurca a banda i banda. Nosaltres girarem cap a la dreta, que ens portarà en 300 m a la carretera de l'Aigua, l'envasadora d'"Aigua de Viladrau". Creuem la carretera i a l'altre costat s'inicia una tirany que s'endinsa al bosc en direcció sud, Travessant una preciosa castanyera, amb alguns exemplars centenaris, i arribem a la pista de Vilarmau. Fem via en direcció llevant per la pista i en 100 m passem per mas Pujolar, un antic mas reconvertit ara en casa de colònies. A prop hi havia l'antiga font del Faig, ara perduda. Poc més de 100 m després del Pujolar en direcció a Vilarmau, cal agafar un corriol que trenca a l'esquerra i baixa a les feixes inferiors. Aquest viarany ressegueix de forma paral·lela el camí de Vilarmau fins a arribar a l'entrada mateixa del mas. Abans ens hauríem trobat amb la font de Vilarmau.

Font de Vilarmau (Foto A. Corella)

Font de Vilarmau

Font que fou renovada totalment l'any 2009, guanyant en presència pètria pel gran mur frontal i els dos laterals que s'obren i contenen un banc a banda i banda. En la renovació però, es va perdre la frugalitat de la font i ara raja a voluntat del qui controla l'aixeta.

I finalment arribem a Vilarmau, magnífica masia de finals de segle XVIII, ara habilitada com residència de turisme rural, rodejada de deliciosos jardins i gespa ben cuidada. Ara toca pujar, anem pel camí noi que ascendeix cap a sud. A 200 m tro-

bem una desviació que nosaltres prenem a l'esquerra, fins arribar al pla dels Tions. Continuant camí amunt arribem al turó de Vilarmau (1075 m) coronat per una famosa torre. Diuen que des d'on es pot sentir set campanars si amaga un tresor, i això passa aquí... La Torre de Vilarmau, datada inicialment al segle XII, fou arranjada al XIX per formar part de la xarxa catalana de telegrafia òptica militar, ideada per facilitar la comunicació i poder combatre més eficaçment els rebels carlins. Baixem del turó i prenem la pista a l'oest fins pla de Palomeres, una cruïlla de qua-

tre camins on s'han trobat restes d'eines de sílex d'èpoques prehistòriques. Continuem pel camí de l'oest, i quan veiem a la nostra dreta un camí noi que s'endinsa a la fageda hi entrem, fins el sot.

Font de Palomeres

A l'estiu 2019 s'ha recuperat aquesta font, que havia estat molts anys perduda. La tala de la fageda de l'any anterior ha permès trobar la deu original d'aigua que ara torna a brollar abundant, i es oferta als excursionistes per una teula.

Font del Vern (Foto O. Farrerons)

De tornada, continuem direcció oest fins que arribem a una petita planúria. Aquí pujarem per la pista de desembosc fins que a l'ombra d'un boix trobem un rocam d'on brolla aigua.

Font del Roure

Es tracta d'un biot, una font natural, on podem veure com l'aigua aflora de l'esquei. Ens trobem sota el turó de Tremoleda. Segons els antics llibres i guies, la font subministrava aigua a una bassa del mateix nom, avui perduda. Prop podem trobar algun roure martinenc, formant boscos mixtes d'alzines i roures, potser descendents del gran roure que va batejar la font.

Prosseguim per la pista principal, que ara comença a descendir suaument en direcció nord. Travessem un bosc mixt, a més de roures i alzines hi habiten castanyers, suros, faigs i avets de Douglas. La pista circula circumval·lant Puig Sasucré, quan creuem un dels sots trobem una bassa llarga, alimentada per la font del Vern.

Font del Vern

L'aigua raja de la soca d'un vern, i es canalitzada amb un broc de ferro encastat a una pedra que a vegades està brut i cal desembossar. El vern, que és un arbre caducifoli present a gran part d'Europa, a vegades també és conegut amb el nom de lladern o morera borda.

Continuant la pista tornem al camí de Vilarmau, però tot just uns metres més enllà del Pujolar. Reprenem la caminada a ponent sense arribar a coll de Can Gaudenci. Quan arribem a la tanca de la casa del costat del coll, hem d'agafar el corriol que va pels castanyers del Martí. Aquest corriol creua la carretera de Sant Marçal i en poc més de 200 m podem iniciar el sender senyalitzat SL-C81 "Castanyer de les Nou Branques" que ens porta a les fonts del Ferro i del Noi Gran.

Font del Ferro

Font d'aigua ferruginosa, les pedres dels voltants es cobreixen d'un rovellat rogenc. La tradició popular la fa bona per a la vista. La llegenda diu que el ferro el recull de les arrels de l' "herba del ferro". Aquesta herba és l'única planta capaç de tallar el ferro i només la coneixen els pigots. La manera d'aconseguir-la és tapant amb una xarxa metàl·lica el forat del niu del pigot, aleshores l'ocell anirà a recollir-ne per tallar la xarxa i, quan la deixi caure, serà el moment de recollir-la i guardar-la, ja que si toca al terra, l'home no podrà tornar a reconèixer-la. Un pedró, amb una poesia de Maria Antònia Salvà, parla de la flor.

Font del Noi Gran

Bosquerola i ombrívola és situada en un paratge molt agradable ideal per una excursió. Diu una llegenda que hi havia una vegada un nen petit que no tenia força i sempre estava malalt. Un

Font del Noi Gran (Foto A. Corella)

any en què hi va haver una gran sequera els nois del poble anaven a la font a buscar aigua, però a ell no li deixaven anar a causa de la seva salut. Ell, entristit per no poder ajudar els altres nens, va començar anar d'amagat de nit a buscar aigua, i cada cop que en baixava una garrafa, en feia un glop. Fins que es va convertir en un noi gran i fort que proveïa d'aigua tot el poble. I des d'aquell moment tothom l'anomena font del Noi Gran. Al pedró hi ha una poesia de Carles Riba.

Després d'aquestes dues fonts, hem de seguir sender avall fins a trobar el camí del veïnat de les Paitides. Ens desviarem a la dreta cap a la font de les Paitides, per a molts excursionistes aquesta és la deu d'aigua més bona de totes les del Montseny.

Font de les Paitides

De doll abundant, independent del temps que faci. Donen nom a aquesta font les fades o dones d'aigua, "les paitides", éssers màgics arrelats a les llegendes populars que el poeta Jaume Bofill i Mates els posa nom en un excels sonet, que podeu llegir gravat al gran pedró de la font.

Continuem baixat pel SL-C81 fins a arribar a una cruïlla molt aguda de carrers,

en una zona de grans torres enjardinades. Cap a l'est iniciem el passeig de Ramon Bofill, que ens mena directe cap al centre del poble. Primer creuem el sot de Can Rosell, on hi havia una bonica font que va ser arrabassada amb els aiguats d'octubre 2018. Continuem pel carrer Torventosa fins a la plaça del Doctor Carulla i la plaça Major, punt final de la nostra passejada.

Podeu veure coordenades GPS i més informació al plànol googlemaps "Fonts del Montseny".

Recorregut: 9,6Km (circular)

Dificultat: baixa en general

Desnivell acumulat: 255m